

Yansıtıcı Düşünme Becerileri Eğitiminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Sürecinin Gelişimine Etkisi*

Mete Yusuf Ustabulut**, Mehmet Kara***

Makale Geliş Tarihi: 26/12/2018

Makale Kabul Tarihi: 04/01/2019

DOI: 10.35675/befdergi.503252

Öz

Bu araştırmanın temel amacı yabancı dil olarak Türkçe öğreten bir öğretmenin yansıtıcı düşünmeyi öğretip yansıtıcı düşünme becerilerini arttırmak ve bu yolla ölçme-değerlendirme sürecindeki gelişimine katkı sağlamaktır. Araştırmanın deseni, nitel araştırma desenlerinden aksiyon/eylem araştırmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul Aydın Üniversitesi'nden bir (1) öğreten oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme yöntemlerinden ise ölçüt örnekleme yaklaşımı tercih edilmiştir. Uygulama süreci sekiz haftadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak, yansıtıcı günlük (6 soru), öz-değerlendirme formu (1 soru), yarı-yapılandırılmış görüşme formu (7 soru), akran değerlendirme formu (6 soru), Veri analizinde ise nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada geçerlik ve güvenilirliği uzman görüşleri ve kodlayıcılar arası uyum ile sağlanmıştır. Kodlayıcılar arası uyum, %82 olarak saptanmıştır. Araştırmanın ortaya koyduğu bazı önemli sonuçlar ise şöyledir: Çalışma grubunda yer alan öğretmen sekiz hafta sonunda farklı düzeylerde yansıtıcı düşünme becerilerini ve bu yolla mesleki gelişimlerine geliştirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ölçme ve değerlendirme, yabancılara Türkçe öğretimi, yansıtıcı düşünme

The Effect of Reflective Thinking Skills Training on Measurement and Assessment Process of Turkish as a Foreign Language Teachers

Abstract

The overall aim of this research is teaching reflective thinking skills to a teacher who teaches Turkish as a foreign language and to contribute development of measurement and evaluation skills of teacher. The study has a qualitative action research design. The study group consist of one (1) instructor from Istanbul Aydın University. The criterion sampling approach was preferred from the purposeful sampling methods. The implementation is eight weeks.

* Bu çalışma 1. yazar tarafından 2. yazar danışmanlığında hazırlanan “Yansıtıcı düşünme becerileri eğitiminin yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler ve Türkçe öğretimi üzerindeki etkisi” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

** Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Bayburt, Türkiye, meteustabulut@bayburt.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8864-645X

*** Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Ankara, Türkiye, fmkr48@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4691-5460

Reflective diary (6 question), self-evaluation form (1 question), semi-structured interview form (7 questions), peer evaluation form (6 question) were used as data collection tool. In the data analysis, descriptive analysis and content analysis were used. The validity and reliability of the study was provided by field-expert's opinions and inter-rater reliability. The inter-coder agreement was 0,82. Some important results of the research are as follows: The teacher in the study group developed reflective thinking skills at different levels after eight weeks.

Keywords: *Measurement and assessment, teaching Turkish as a foreign language, reflective thinking*

Giriş

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde eğitim politikalarını yansıtan programlar ve programların dayandığı felsefe, aynı zamanda uygulama boyutunda amaç, içerik yöntem-teknik araç-gereç gibi durumlar üzerinde ciddiyetle çalışılması gereken konular olarak ele alınmaktadır. Bu noktada tüm bu süreçlerin uygulayıcısı olan öğretmenlerin niteliği gerçekleştirilen öğretimin niteliği üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Çünkü şüphesiz eğitim öğretim sürecinin en temel ve önemli öğelerinden birisi öğretmenlerdir. Eğitim öğretim sürecinde önemli bir role sahip olan öğretmenlerin niteliklerinin sorgulanması ve çağın gereklerine uygun olarak yetiştirilmesi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanı ve alan öğretmenliğine ilişkin Millî Eğitim Bakanlığınca 2010 yılında Marmaris'te ülke genelinde ilgili bölüm akademisyenleri ile ilgili kurum temsilcilerinin yer aldığı 'Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Öğretmenliği Çalıştayı' düzenlenmiştir. Çalıştayı sonucunda aşağıda yer alan maddeler rapor edilmiştir.

1. Mevcut lisans programları (Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe Eğitimi Bölümü vb.); yabancılara, yurtdışında yaşayan Türklere, Türk soylu ve akraba topluluklara Türkçenin öğretilmesi amacıyla kurulmamıştır.

2. Ülkemizde, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında bağımsız bir lisans programı bulunmamaktadır.

3. Bu alanda üniversitelerimizdeki çok az sayıda olan lisansüstü programlar, içerik ve kapsam açısından birbirlerinden farklılık göstermektedir.

4. Yurtdışında Türkçe öğretmek amacıyla Bakanlıkça görevlendirilen öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programları ihtiyaca cevap verememektedir.

5. Bu konuda hizmet veren kurumlar arasında işbirliği ve eşgüdüm bulunmamaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2010, s.152).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecinde, Türkçe öğretmenlerinin Türkçenin kendine özgü yapısal niteliklerini bilmesi anlamında alan bilgisine sahip olmasının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Yabancı dil öğretmeni yetiştiren Eğitim Fakültesi programları mezunlarına göre Türkçe veya Türk dili ve edebiyatı

eğitimi mezunlarının bu konuda daha yeterli bir durumda oldukları ifade edilebilir. Ancak aldıkları eğitim anadili Türkçe olan bireylere yönelik olması nedeniyle yabancılara Türkçe eğitimi bağlamında bazı eksiklikler söz konusu olmaktadır. Bu yüzden Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda uzmanlaşmanın sağlanması amacıyla ayrı bölümler üzerinden öğretmen yetiştirme işlevsel olacağı düşünülmektedir.

Yansıtıcı düşünme ülkemizde eğitim programları ve uygulamaları açısından yeni tanıştığımız, yeni bir kavram, bir bakış açısı olarak görülebilir. Özellikle 2006-2007 öğretim yılında yürürlüğe giren öğretmen yetiştirme programı problem çözen, öğrenmeyi öğreten, öğretmenler yetiştirmeyi hedeflemektedir (Yüksek Öğretim Kurulu, [YÖK], 2007). Bunun yanında öğretmen yetiştirme programı ile öğretmen adaylarına entelektüel bir donanım kazandırılması benimsenmiştir. Entelektüel donanımı desteklemek amacıyla gerçekleştirilen yansıtıcı uygulamalar bireye karşılaştığı problemlere çözüm üretmesi ve zorlukların üstesinden gelme becerisini kazandırmaktadır (Rodgers, 2002).

Toplumun ilerlemesi kendisini geliştirmesi okullarda verilecek olan kaliteli bir eğitime bağlıdır. Bu ise nitelikli öğretmenlerin varlığı gerçekleştirilebilecek bir hedeftir. Ancak öğretmen yetiştirme programlarında yansıtıcı düşünme becerisine vurgu yapılmasına karşın eğitim fakültelerinde bu beceriye yönelik derslerin yetersiz kalması, öğretmen yetiştirme sürecinde yansıtıcı düşünme uygulamalarını önemli hale getirmektedir (Dervent, 2012).

Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme düzeyleri ve gelişimlerine yönelik araştırmaların ülkemizde yeni araştırılan bir alan olduğu ifade edilebilir. Çeşitli araştırmalarda (Alp ve Taşkın, 2007; Dolapçioğlu, 2007; Yorulmaz, 2006) öğretmenlerin yansıtıcı düşünme kavramından tamamen habersiz olduklarına yönelik bulgulardan bahsedilmektedir. Yansıtıcı düşünme becerileri açısından ise öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme seviyesi olarak en düşük yansıtıcı düşünme düzeyi olan teknik yansıtma düzeyinde becerilere sahip oldukları vurgulanmaktadır (Yeşilbursa, 2011).

Yansıtıcı düşünme ile ilgili ülkemizde yapılan bilimsel çalışmalar incelendiğinde genellikle ilkökul öğretmenleri veya sınıf öğretmenleri bağlamında çalışıldığı görülmektedir (Alp ve Taşkın, 2007; Dolapçioğlu, 2007) Yabancı dil olarak Türkçe öğretmen öğretmenlerin yansıtıcı düşünme becerilerine yönelik ise çalışmalar oldukça yetersiz kalmıştır. Gerçekleştirilen araştırma ile yabancı dil olarak Türkçe öğreten bir öğretmenin yansıtıcı düşünme becerileri ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır. Çalışma bu yönü ile özgünlüğünü ortaya koymaktadır.

Bu çalışma, İstanbul Aydın Üniversitesine bağlı Türkçe Öğretim Merkezinde [TÖMER] A1 seviyesindeki dersler çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Araştırma kapsamında bir öğretmene yansıtıcı düşünme becerileri kazandırılıp, bu becerileri geliştirmelerine yardımcı olunurken, yansıtıcı düşünmenin öğretmenin öğretim sürecinin değerlendirme aşamasındaki gelişiminin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, araştırmanın çalışma grubu, araştırmanın veri toplama araçları, araştırmada veri toplama süreci ve araştırmanın veri analiz süreci açıklanmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten bir öğretmene yansıtıcı düşünmeyi öğretip, mesleki gelişimlerine yardımcı olmak ve yansıtıcı düşünmenin öğretim sürecinin ölçme-değerlendirme aşamasındaki gelişimini ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırma, incelenen durumun özelliğinden dolayı eylem araştırması biçiminde desenlenmiştir. Eylem araştırması, alanyazında çok farklı biçimlerde tanımlanmaktadır. Eylem araştırması, öğretim ortamında aynı zamanda araştırmacı olan öğretmenlerin, öğrencilerinin nasıl daha iyi öğrenebilecekleri, nasıl öğretim yaptıkları ve okullarının nasıl işlediği konusunda bilgi edinmek amacıyla yaptıkları sistemli bir araştırma sürecidir (Mills, 2003). Eylem araştırması bir problem durumuyla başlayan, veri toplamaya başlamadan önce iyi planlanması gereken, verilerin toplanması, analizi ve raporlaştırılmasında esneklik içeren ve düzenli gözlemler gerektiren bir süreçtir (Ay, 2010, Kuzu, 2005; Miller, 2007).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Nitel araştırmalarda örneklem elde etmede araştırmacı ilk olarak kimi ve neyi araştırma konusu edineceğine karar verir. Önerilen veya geliştirilmekte olan araştırmayla ilgili evren ve olaylar saptanır. Genellikle çalışma grubuna dâhil edilecek bireylerin sahip olması gereken ölçütler veya nitelikler belirlenir. Bu ölçütler araştırmaya kimlerin dâhil edileceğini, kimlerin dâhil edilmeyeceğini ayırt etmek için kullanılır. Zira bu ölçütler belirlendikten sonra artık çalışma grubunu elde etmek için harekete geçilir (Johnson ve Christensen, 2014, s.235).

Bu çalışmadaki ölçütler araştırmacı tarafından geliştirilecektir. Bu çalışmadaki ölçüt öğretmenin TÖMER'de çalışıyor olması ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere A, kurunda ders veriyor olmasıdır. Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubunu İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER'de yabancılarla Türkçe öğreten bir öğretmen oluşturacaktır. Araştırmaya dâhil edilecek olan öğretmenin ismine yer verilmeyecek, öğretmenler Ö1 diye numaralandırılacaktır. Araştırmada diğer bir önemli ölçüt ise çalışma grubuna dâhil edilen öğretmenin araştırmaya katılmada gönüllü olmasıdır. Söz konusu öğretmen araştırmaya katkı sağlamak istemeleri, onların çalışma grubuna dâhil edilmesinde önemli bir ölçüt olmuştur. Özetle yukarıdaki kuramsal bilgilerden hareketle araştırmada kullanılan örneklem yöntemi, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örneklemdir. Amaçsal örnekleme yaklaşımlarından ise ölçüt örnekleme yöntemi araştırmada kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Yansıtıcı günlük

Yansıtıcı günlük sorularının altısı (6) ölçme ve değerlendirme alanından oluşmaktadır. Bahse konu ölçme aracı araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

1. Kullandığınız ölçme-değerlendirme yöntemlerinin etkililiği hususunda ne düşünüyorsunuz? Niçin?

2. Kullandığınız ölçme-değerlendirme yöntemlerinin etkili olmadığını düşünüyorsanız ne tür değişiklikler yaptınız? Niçin?

3. Kullandığınız ölçme/değerlendirme yöntemlerinin hedeflerinizle uygunluğu hususunda ne düşünüyorsunuz?

4. Ölçme/değerlendirme sürecinizin olumlu yönleri nelerdi?

5. Ölçme/değerlendirme sürecinizin olumsuz yönleri nelerdi?

6. Ölçme/değerlendirme sürecini yeniden yapılandıracak olsaydınız neler yaptınız?

Öz değerlendirme formu

Öz değerlendirme formu sorularının biri (1) ölçme ve değerlendirme alanından olmak üzere bir sorudan müteşekkildir. Öz değerlendirme formu araştırmacı tarafında ilgili literatüre dayalı olarak geliştirilmiştir.

1. Bugünkü dersimde nasıl bir ölçme-değerlendirme yapmayı tasarlamıştım? Ne yaptım? Neden yaptım? Kullandığım ölçme-değerlendirme yöntemleri etkili miydi? Nasıl yapsam daha etkili ve geçerli bir ölçme-değerlendirme yapmış olurum?

Yarı-yapılandırılmış görüşme formu

Yarı-yapılandırılmış görüşme formu sorularının yedisi (7) ölçme ve değerlendirme alanından meydana gelmektedir. Görüşme formu ilgili literatürden hareketle araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bahse konu veri toplama aracı araştırmacı tarafından geliştirmiştir.

1. Aldığınız eğitim ölçme-değerlendirme yaklaşımlarınızı nasıl etkiledi?

2. Aldığınız eğitim ölçme-değerlendirme hususunda size ne gibi katkılar sağladı? Neden?

3. Yaptığınız ölçme-değerlendirme etkinliklerinin uygunluğunu nasıl değerlendirirsiniz? Amacınıza ulaşabildiniz mi?

4. Tuttuğunuz günlükler uygulama sürecinize nasıl bir etki yaptı? Neden?

5. Yaptığınız öz değerlendirme etkinliklerinin size olan faydalarını nasıl değerlendirirsiniz?
6. Yaptığınız akran değerlendirme etkinliklerinin size nasıl fayda sağladığını düşünüyorsunuz?
7. Yaptığınız öğrenme denetimi etkinliklerinin size ne tür faydalar sağladığını düşünüyorsunuz?

Akran değerlendirme formu

Akran değerlendirme formu, altı (6) ölçme ve değerlendirme sorudan müteşekkildir. Sözü edilen form araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

1. İzlediğiniz kişinin ölçme-değerlendirme yöntemleri hakkında ne düşünüyorsunuz? Neden?
2. Seçilen ölçme-değerlendirme yöntemlerinin hedeflerle tutarlılığı hakkında ne düşünüyorsunuz?
3. Siz olsaydınız hangi ölçme-değerlendirme yöntemlerini kullanırdınız?
4. İzlediğiniz kişinin süreçte sergilediği yansıtıcı düşünme becerileri nelerdir?
5. Sizce kişi yansıtıcı düşünmeyi sınıf ortamında etkili kullanabildi mi?
6. Siz olsaydınız yansıtıcı düşünmeye yönelik ne tür etkinlikler yapardınız?

Veri toplam araçlarının geçerliği ve güvenilirliği

Araştırma kullanılan veri toplama araçlarının geçerliğine dönük yansıtıcı düşünme alanında 2 uzman akademisyen görüşlerine başvurulmuştur. Veri toplama araçlarındaki soruların yansıtıcı düşünmeye ilişkin olduğu uzman görüşlerince de tasdik edilmiştir. Başka bir ifadeyle tüm sorular ölçmek istenilen kazanımları ölçmeye yöneliktir. Ölçme araçlarındaki soruların güvenilirliğine ilişkin araştırma grubundan bağımsız olarak on öğretene söz konusu sorular yöneltilmiş ve soruların anlaşılabilirliği doğrulanmıştır. Anlaşılmasında güçlük çekilen sorulara yönelik ise soru cümlelerinde iyileştirilmeye gidilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada ölçme araçlarından elde edilen verilerin analizinde öncelikle içerik analizi yöntemi işe koşulmuştur. Nitekim içerik analizi tarihçi ve edebiyatçıların doküman incelemesi için kullandığı bir uygulamadır (Merriam, 2013, s.144). Bu bağlamda söz konusu araştırma için dokümanlar ilgili ölçme araçlarındaki sorulara, öğretmenlerin verdikleri cevaplardan oluşan içeriklerdir. İçerik analizinde okuyucunun kavrayabileceği şekilde türdeş veriler; belirlenen kavramlar ve temalar altında

özetlenir. Bahse konu işlemin icrasında bazı süreçler uygulanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.259). İçerik analizinin temel süreçleri aşağıdaki gibidir:

i) “Problemi tanımlama: Araştırma sorusunu/amacını belirleme ve varsayımları formüle etme,

ii) Kategori sistemini oluşturma: Kategorileri tanımlama ve kodlama kurallarını belirleme,

iii) Ölçüm birimlerini belirleme: Kodlama ve analiz birimlerini tanımlama ve örneklem yöntemini belirleme” (Gökçe, 2006, s.51).

Söz konusu bilgilerden hareket edildiğinde içerik analizi, içeriklerin kodlanması problemiyle, diğer bir ifadeyle kategorilerin oluşturulması, belirli kodlama ya da kayıt birimlerini saptama ile başlayacaktır (Bilgin, 2014, s.12). Kodlama işleminde analiz kategorileri (Berelson’dan aktaran Bilgin, 2014, s.12). Kategorilerin oluşturulmasında farklı yöntemler vardır (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s.72-77). Araştırmada oluşturulan kategorilerde Taggart ve Wilson’nın (2005) yaptığı çalışmadan istifade edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde çalışmaya ait bulgular yer almaktadır. Öğretmenin 1. haftada ölçme ve değerlendirme alanındaki yansıtıcı düşünme bulguları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.
Öğretmenin 1. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... yapmazdım	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...uygunluk göstermektedir	x		
	4	Gerekçesiz sonuç	... gözlemledim	x		
	5	Gerekçesiz sonuç	Karşılaşmadım	x		
	6	Gerekçesiz sonuç	... gereği duymadım	x		
Öz Deg.	1	Yargıya varma etkili olduğunu gösterdi			x
Mülakat	18	Basit tanımlama yardımcı oluyor	x		
	19	İhtiyaç yansıtma	... Olanak verdi		x	
	20	Basit tanımlama	Düşünüyorum	x		
	21	Basit tanımlama	...yardımcı oluyor	x		

	22	Yapılandırma	... yapmamaya çalışıyorum	x
	23	Basit tanımlama	... düşünüyorum	x
	24	Yeniden yapılandırma	... anladım... denetliyorum	x
Akran	11	Basit tanımlama	... oluşturdu	x
	12	Gerekçesiz sonuç Uygundu	x
	13	Gerekçesiz sonuç Kullanırdım	x
	14	Gerekçesiz sonuç	... getirmiştir	x
	15	Basit tanımlama	Evet	x
	16	Gerekçesiz öneri	...sunardım	x

Ö1 kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin soruların tamamına teknik düzeye yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuca yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö1 kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu “*Kullandığım ölçme değerlendirme yöntemlerinin etkili olduğunu düşünüyorum...*” şeklindeki ifadesi gerekçesiz sonuç kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik soruların soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Öğrenciye geri bildirimleriyle yüzeysel bir ölçme değerlendirme yapmayı amaçladım. Geri dönütlerin olumlu yönde olması etkili olduğunu gösterdi....*” şeklindeki ifade yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik soruların mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda eleştirel alanda iki ve uygulama alanında yansıtmadan bir tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında basit tanımlama kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Uygulama alanında ihtiyaç yansıtma, eleştirel alanda ise yapılandırma ve yeniden yapılandırma kategorilerinde yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “*Problem olmadığını düşünüyorum...*” şeklinde ifadeleri basit tanımlamaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Konusuyla ilgili sorumluluğu yerine getirmiştir...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretmenin 2. haftada ölçme ve değerlendirme alanındaki yansıtıcı düşünme bulguları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.
Öğretmenin 2. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... ele aldım	X		
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	X		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...uygun buluyorum	X		
	4	Gerekçesiz sonuç	... aldım	X		
	5	Nedensellik Oluşturma	..nedeniyle olumsuz bir sonuçtur.		x	
	6	Öneri	... geliştirdim			x
Öz Değ.	1	Yapılandırma yapabilirdim			x
Mülakat	18	İhtiyaç yansıtma yardımcı oluyor		x	
	19	İhtiyaç yansıtma Seçmemi sağladı		x	
	20	Basit Tanımlama düşünüyorum	x		
	21	Basit tanımlama	...yardımcı oluyor	x		
	22	Yapılandırma	... yapmamaya çalışıyorum			x
	23	Basit tanımlama	... fayda sağladığımı düşünüyorum	x		
	24	Yeniden yapılandırma	... anlıyorum... düzeltiyorum			x
	11	Basit tanımlama	... paylaştı	x		
Akran	12	Gerekçesiz sonuç çıkmadı	x		
	13	Gerekçesiz sonuç desteklerdim	x		
	14	Gerekçesiz öneri	... materyal sunma gibi	x		
	15	Basit tanımlama	Evet ...söyledi	x		
	16	Gerekçesiz öneri	Öz eleştiri yapardım	x		

Ö1 kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin dört adet teknik, eleştirel ve uygulama alanında ise bir adet yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuç, uygulama alanında nedensellik oluşturma ve eleştirel alanda öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö1 kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu “Etkili olduğumu

düşündüğüm için bir değişiklik yapmazdım...” şeklindeki ifadesi gerekçesiz sonuç kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Özellikle bir ölçme değerlendirme tasarlamadım. Süreç sonunda yapılanlarla, sorulan sorulara verilen cevaplarla bunu ölçme yoluna gittim. Bir sonraki günde yapacaklarıma yol gösterici olması adına bunu yaptım. Daha sistemli bir ölçme değerlendirme yapabiliyordim....”* şeklindeki ifade yapılandırılmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda eleştirel ve uygulama alanında yansıtmadan iki tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin teknik alandaki cevaplarına bakıldığında basit tanımlama kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Uygulama alanında ihtiyaç yansıtma, eleştirel alanda ise yapılandırma ve yeniden yapılandırma kategorilerinde yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin *“faydalarını alıyorum...”* şeklinde ifadeleri basit tanımlamaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri şeklindedir. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“Evet kullandı. Öğretmen öğrenci düşüncelerinin ortak olduğunu söyledi...”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretmenin 3. haftada ölçme ve değerlendirme alanındaki yansıtıcı düşünme bulguları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3.

Öğretmenin 3. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	2	Gerekçesiz sonuç	... düşünüyorum	x		
	3	Gerekçesiz Sonuç	...düşünüyorum	x		
	4	Yargıya varma	... gözlemladim			x
	5	Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle zor olmuştur.		x	
	6	Öneri	... isterdim			x

Öz Değ.	1	Yapılandırma Yetersizdi	x
	18	Teori uygulama bağlantısı belirler oldum	x
Mülakat	19	İhtiyaç yansıtma rahatlıkla belirliyorum	x
	20	Gereksiz sonuç anlıyorum	x
	21	Basit tanımlama	... göstermiştir	x
	22	Yapılandırma	... daha iyisini yapabilirim	x
	23	Nedensellik ilkesi	... böylece... teşvik ediyor	x
	24	Sorgulama	... sağlıyor... denetliyorum.	x
	11	Basit tanımlama	... paylaştı	x
Akran	12	Teori uygulama bağlantısı yaptı	x
	13	Gereksiz sonuç yapardım	x
	14	Gereksiz sonuç	... vardı	x
	15	Basit tanımlama	Evet ...söyledi	x
	16	Gereksiz öneri yapardı	x

Ö1 kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin üç adet teknik, eleştirel alanda iki tane ve uygulama alanında ise bir adet yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gereksiz sonuç, uygulama alanında nedensellik oluşturma ve eleştirel alanda öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö1 kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu “Kullandığım ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygun olmadığını düşünmüyorum...” şeklindeki ifadesi gereksiz sonuç kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara öğretmenin eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Her zamanki gibi soru-cevaplarla işleyen bir süreç ile öğrenci cevaplarından kuralı öğrenip öğrenmediklerini ölçmeye çalıştım. Ölçme değerlendirme etkili olmakla beraber yetersizdi. Fakat öğrencilerin ders bitiminde bu kuralın yer aldığı cümlelere başvurması bir bakıma ölçme değerlendirme işlemidir....” şeklindeki ifade yapılandırmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak uygulama ve teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda eleştirel alanında yansıtmadan bir tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin uygulama alandaki cevaplarına bakıldığında teori uygulama bağlantısı, ihtiyaç yansıtma ve nedensellik ilkesi kategorilerinde kullandığı göze çarpmaktadır. Teknik alanda ise gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “*Hangi etkinlik ya da hangi ölçme değerlendirmeyi rahatlıkla belirleyebiliyorum. Sonuçlarını ona göre düzenliyorum...*” şeklinde ifadeleri ihtiyaç yansıtma varlığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç, gerekçesiz öneri şeklindedir. Bunun yanı sıra uygulama alanında da yansıtma ifadelerde ortaya çıkmıştır. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örneği olarak “*evet kullandı. Öğretmen öğrenci düşüncelerinin ortak olduğunu söyledi....*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretmenin 4. haftada ölçme ve değerlendirme alanındaki yansıtıcı düşünme bulguları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.
Öğretmenin 4. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya Varma	... anladıklarını ortaya koymuştur.			x
	2	Nedensellik oluşturma	... yapardım.		x	
	3	Gerekçesiz Sonuç	...düşünüyorum	x		
	4	Gerekçesiz Sonuç	... anlamışlardır	x		
	5	Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle iyi gelmemiştir.		x	
	6	Öneri	... isterdim			x
Öz Değ.	1	İhtiyaç Yansıtma Tasarlama yapmadım		x	
Mülakat	18	Yapılandırma istiyorum/ çalışıyorum			x
	19	İhtiyaç yansıtma nasıl ölçeceğimi kazandırdı.		x	
	20	Yargıya varma -madığını düşünüyorum			x
	21	Basit tanımlama	Faydalı.	x		

Akran	22	Basit tanımlama	Faydalarını alıyorum.	x	
	23	Gerekçesiz sonuç	... olumlu dönütler sağlıyor.	x	
	24	Sorgulama	... hataları anlıyorum... düzeltiyorum.		x
	11	Basit tanımlama	... kullandı... başarılıydı.	x	
	12	Teori uygulama bağlantısı	... konunun dışına çıkmadı.		x
	13	Gerekçesiz sonuç	... kullanırdım.	x	
	14	Yargıya varma	... bağlantılı bir etkinlikti.		x
	15	Basit tanımlama	Evet etkili kullandı.	x	
	16	İhtiyaç yansıtma	... İsterdim/yapardım		x

Ö1 kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin iki adet eleştirel, teknik alanda iki tane ve uygulama alanında ise iki adet yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gerekçesiz sonuç, uygulama alanında nedensellik oluşturma ve eleştirel alanda yargıya varma ve öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö1 kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu “*Öğrencilere ölçme-değerlendirme yöntemi olarak kısa cevaplı yazılı yoklama ve boşluk doldurma uygulanmıştır. Uygulanan bu yöntemlerden elde edilen sonuçlar, öğrencilerin belirtme hal ekini anladıklarını ortaya koymuştur...*” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara öğretmenin uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Özellikle tasarlama yapmadım. Süreç içerisinde gözlemlerle bu ölçümü yapıyorum. Ünite sonu etkinliklerin varlığı da bu ünite sonunda bizlere değerlendirme yaptırmaktadır...*” şeklindeki ifade ihtiyaç yansıtmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara mülakat sorularına öğretmenin ağırlıklı olarak eleştirel alanda ve teknik alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda uygulama alanında yansıtmadan bir tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma, sorulama ve yapılandırma kategorilerinde kullandığı göze çarpmaktadır. Teknik alanda ise gerekçesiz sonuç ve basit tanımlama kategorilerinde yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin “*Öğrencilerin genelinin başarılı olup olmadığını gösteriyor. Öğrencilerin eksikliklerini gösteriyor ve ek etkinlikler uygulamalar yapmamı sağlıyor. Yaptığım hataları bir daha yapmamam gerektiğini anlıyorum ve kendimi düzeltiyorum...*” şeklinde ifadeleri sorulamaya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna teknik düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Teknik alandaki yansıtıcı ifadeler basit tanımlama ve gerekçesiz sonuç şeklindedir. Bunun yanı sıra uygulama alanında ve eleştirel alanda da yansıtma ifadelerde ortaya çıkmıştır. Gerekçesiz sonuç kategorisindeki yansıtma örneği olarak “*Evet etkili kullanabildi...*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretmenin 5. haftada ölçme ve değerlendirme alanındaki yansıtıcı düşünme bulguları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5.

Öğretmenin 5. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TA Y	UA Y	EA Y
Yansıtıcı Günlük	1	Yapılandırma	Gözden geçirdim, bunları			x
	2	Öneri	nedeniyle ... yapabilirdi.			x
	3	Öneri	nedeniyle ... yapabilirdi.			x
	4	Uygulamada Yansıtma	Öğrenciler yapabilirdi		x	
	5	Uygulamada Yansıtma	Öğrenciler yapabilirdi		x	
	6	Öneri	...nedeniyle o bunu yapabilirdi.			x
Öz Değ.	1	Yargıya Varma	...etkili yapabildim			x
	18	Uygulamada Yansıtma	Uygulamalar yardımcı oluyor		x	
	19	Yargıya Varma	...bana katkı sağladı			x
Mülakat	20	Uygulamada Yansıtma	Uygulamayı değerlendiriyorum , düşünüyorum		x	
	21	Yargıya Varma	...bana katkı sağladı			x
	22	Yargıya Varma	...cevaplar sağlayabiliyorum			x
	23	Yargıya Varma	Fayda sağladığımı düşünüyorum			x
	24	Yargıya Varma	...iyi oluyor			x

Akran	11	Yargıya Varma	O...yapabilmiştir	x
	12	Yargıya Varma	O...yapabilmiştir	x
	13	Gerekçesiz Öneri	O bunları yapabilir	x
	14	Yargıya Varma	O yapamadı, yaptı	x
	15	Gerekçesiz Sonuç	Kısmen	x
	16	Öneri	O yapabilirdi	x

Ö1 kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin dört adet eleştirel, uygulama alanında ise iki adet yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanda yapılandırma ve öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö1 kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “Çoktan seçmeli ve doğru yanlış sorularıyla hazırladığım fotokopyi öğrencilere dağıttım. Konunun anlatılmasının ardından öğrenciler soruları çözdüler. Kullandığım ölçme değerlendirme yöntemlerinin etkili olduğunu düşünüyorum ancak geliştirilebilir...” şeklindeki ifadesi yapılandırma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “Ders esnasında ve sonunda birlikte yanıtlanan alıştırmalarla ve sorulara verilen cevaplarla bir değerlendirme yapmayı tasarlamıştım. O derste hedeflerime yönelik etkiliydi....” şeklindeki ifade yargıya varmaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda uygulama alanında yansıtma yapmadığı görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde yoğun kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “Öğrencilerin genelini başarılı olup olmadığını, kavranıp kavranmadığını gösteriyor. Öğrencilerin eksiklerini gösteriyor ve ek etkinlikler, uygulamalar yapmamı sağlıyor. Yaptığım hataları bir daha yapmamam gerektiğini anlıyorum ve kendimi düzeltiyorum. Öğrencilerin kendilerini görmeleri açısından iyi oluyor...” şeklinde ifadeleri yargıya varmayı göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler yargıya varma ve öneri şeklindedir. Bunun yanı sıra teknik alanda yansıtma ifadelerde ortaya çıkmıştır. Yargıya varma kategorisindeki

yansıtma örnek olarak “Bireylerin bilmek istediği noktalara değinilmiştir. Yapılan testlerle güzel bir ölçüm yapılmıştır....” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretmenin 6. haftada ölçme ve değerlendirme alanındaki yansıtıcı düşünme bulguları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6.
Öğretmenin 6. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Gerekçesiz Sonuç	Genel anlamda etkili olmuştur	X		
	2	Yapılandırma	...yaptım			x
	3	Öneri	...yı yapabiliyordim			x
	4	Nedensellik Oluşturma	...nedeniyle uygundu		x	
	5	Sorgulama	...eksik yönümdü			x
	6	Gerekçesiz Öneri	Kullanırdım	X		
Öz Değ.	1	Uygulamada Yansıtma	...uygulamalarını yaptım		x	
	18	Gerekçesiz Öneri	...yapmalı	x		
	19	Sorgulama	...yı sorguluyorum			x
	20	Gerekçesiz Sonuç	Genellikle ulaşabiliyorum	x		
Mülakat	21	Yargıya Varma	...yı yapabiliyorum			x
	22	Yapılandırma	...gözden geçiriyorum, daha iyisini görüyorum.			x
	23	Yapılandırma	...gözden geçiriyorum, daha iyisini görüyorum.			x
	24	Gerekçesiz Sonuç	Fayda sağladı	x		
	11	Gerekçesiz Öneri	...yı yapabilirdi	x		
	12	Gerekçesiz Sonuç	...ya ulaşabildi.	x		
Akran Değ.	13	Öneri	...nedeniyle o bunu yapabilirdi.			x
	14	Yargıya Varma	...gözden geçirmiş, daha iyisini görmüştür			x
	15	Yargıya Varma	O yapabilmiştir			x
	16	Öneri	O, nedeniyle bunları yapabilirdi			x

Ö1 kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin üç adet eleştirel, iki adet teknik ve uygulama alanında bir tane yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanda sorgulama, yapılandırma ve öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö1 kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulan soruya vermiş olduğu “*Soru-cevap tekniğinin kullanımını arttırdım çünkü diğer ölçme değerlendirme yöntemleri öğrencinin sadece yazma becerilerine yönelikti.*” şeklindeki ifadesi yapılandırma kategorisine örnek olarak verilebilir. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, teknik alanda gereksiz sonuca yönelik ifadeler olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma “*Genel anlamda etkili olmuştur...*” şeklindeki söylemi örnek verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen uygulama alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Öğrencilerin kullanımlarıyla değerlendirmeye çalıştım. Yönleri ve tarifleri anladıklarımı ve uygulamalarla gösterdiklerini...*” şeklinde uygulamada yansıtma örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan üç tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yapılandırma kategorisinde yoğun kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*Bazen kendi akranımızda biz de olmayan, eksik şeyleri görebiliyoruz. Noksanları gözlemlediğimizde bu yönde tavsiyelerde bulunabiliyoruz...*” şeklinde ifadeleri yapılandırma yaptığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler yargıya varma ve öneri şeklindedir. Bunun yanı sıra teknik ve uygulama alanında yansıtma da ifadelerde ortaya çıkmıştır. Yargıya varma kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*özgün konuşması ve üslubuyla, farklı fikirlerle verdiği tanımsal örneklerle yansıtıcı düşünmeyi etkin kılmıştır.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretmenin 7. haftada ölçme ve değerlendirme alanındaki yansıtıcı düşünme bulguları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7.
Öğretmenin 7. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

	Sorular	Kategori	Kodlar	TAY	UAY	EAY
Yansıtıcı Günlük	1	Yargıya Varma	Etkili olduğunu düşünüyorum			x
	2	Gereksiz Sonuç	Düşünüyorum	x		

Öz Değ.	3	Gerekçesiz Sonuç	Söyleyebilirim	x
	4	Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle etkili oldu	x
	5	Nedensellik Oluşturma	Nedeniyle etkisiz oldu	x
	6	Öneri	Testler geliştirmek isterdim	x
	1	İhtiyaç Yansıtma	Öğrencilerin ihtiyaçlarına göre değildi	x
	Müla kat	18	Yargıya Varma	Bana katkı sağladı
19		Yargıya Varma	Amacıma ulaştığımı görüyorum	x
20		Gerekçesiz Sonuç	Bana gösterdi	x
21		Yargıya Varma	...bana fayda sağladı	x
22		Basit Tanımlama	Bana gösterdi	x
23		Yargıya Varma	Hata oranını azaltıyor	x
24		Basit Tanımlama	... etkili oldu	x
Akran		11	Yargıya Varma	... değerlendirme yapılmıştır
	12	Yargıya Varma	...bilgiler verilebilmiştir	x
	13	Gerekçesiz Öneri	Bilimsel araştırma yöntemlerinden yararlanırdım	x
	14	Teori-Uygulama Bağlantısı	Teorinin uygunluğunu sağlamıştır	x
	15	Gerekçesiz Sonuç	Evet kullanabilmiştir	x
	16	Öneri	...bilincinde olurdu	x

Ö1 kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ikişer adet eleştirel ve uygulama alanında bir tene de teknik alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, eleştirel alanda yargıya varma ve öneriye yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö1 kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu “Genel bir ders tekrarı olduğu için hangi ölçme yöntemi ve tekniği kullanırsam kullanayım faydalı olacağını düşünüyorum ancak bu dersimde soru cevap, doğru-yanlış, kısa cevaplı yazılı yoklama ve çoktan seçmeli soru

yöntemlerini kullandım ve etkili olduğunu düşünüyorum.” şeklindeki ifadesi yargıya varma kategorisine örnek olarak verilebilir. .. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, uygulama alanında nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma “*konuların fazla olması ve soru sayısının bazen fazla olması öğrenciyi sıkıktır...*” şeklindeki söylemi örnek verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen uygulama alanında yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı “*Öğrencilerin alıştırma verdikleri cevapların doğruluk oranına göre bir ölçme değerlendirme yapmaya çalıştım. Sistematik değildi.*” şeklinde cevabı ihtiyaç yansıtma örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan üç tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yargıya varma kategorisinde kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin “*Yansıtıcı düşünme ve öz değerlendirme birbiriyle bağlantılı iki kavram. Öz değerlendirme yaparak kendimi her zaman daha iyisine zorluyorum. Mesleki açıdan gelişmem de fayda sağlıyor.*” şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların çoğunluğuna eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler yargıya varma ve öneri şeklindedir. Bunun yanı sıra teknik ve uygulama alanında yansıtma da ifadelerde ortaya çıkmıştır. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak “*Öz eleştiri faaliyetlerinde bulunarak değerlendirmelerden ders çıkardım yaptıklarımı değerlendirerek sorumluluğumun bilincinde olurdum.*” şeklindeki yansıtma verilebilir.

Öğretmenin 8. haftada ölçme ve değerlendirme alanındaki yansıtıcı düşünme bulguları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8.
Öğretmenin 8. Haftada Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yansıtıcı Düşünme Bulguları

Soru	Kategori	Kodlar	TA Y	UA Y	EA Y
1	Basit Tanımlama	Genel anlamda etkili olmuştur	x		
Yansıtıcı Günlük	2	Nedensellik Oluşturma		x	
	3	Yeniden Yapılandırma	...yapabilirdim		x

	4	Teori- Uygulama Bağlantısı	...uygulamam olumluymdu	x
	5	Nedensellik Oluşturma	...nedeniyle oluşmadı	x
	6	Yeniden Yapılandırma	...isterdim	x
Öz Değ.	1	Sorgulama	...tecrübeleri sorgular	x
	18	Yargıya Varma	... sağladı	x
	19	Yapılandırma	...gösteriyor	x
	20	Yargıya Varma	...e biliyorum	x
Mülakat	21	Basit Tanımlama	...faydası olacaktır	x
	22	Yapılandırma	...görebiliyorum	x
	23	Basit Tanımlama	...bana katkı sağladı	x
	24	Yargıya Varma	...bana katkı sağladı	x
	11	Yargıya Varma	...O e yapabiliyor	x
	12	Yargıya Varma	...O e yapabiliyor	x
Akran	13	Yapılandırma	...sorgular ve cevaplar sunar	x
	14	Yargıya Varma	O...değerlendirdi/yapabildi.	x
	15	Yapılandırma	Sorgular ve cevaplar bulur	x
	16	Öneri	O...yapabilirdi	x

Ö1 kodlu YDOTÖ öğretmenin yansıtıcı günlüklerde yer alan ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde öğretmenin ağırlıklı olarak uygulama alanda yansıtma düzeyine yönelik ifadeler kullandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra teknik alanda ve eleştirel alanda yansıtma da birer cevap vermiştir. Ö1 kodlu öğretmenin ifadeleri incelendiğinde, ifadelerin büyük bir kısmının nedensellik oluşturmaya yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Bu duruma Ö1 kodlu öğretmenin ölçme değerlendirmeye yönelik sorulara vermiş olduğu “Soru cevap tekniğinin kullanımını arttırdım çünkü emir kipinin en iyi konuşularak

anlaşılacağını düşünüyorum.” şeklindeki ifadesi nedensellik oluşturma kategorisine örnek olarak verilebilir.

Öz değerlendirme formunda ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan soruda öğretmen eleştirel alanda yansıtıcı ifadeler kullanmıştır. Bu ifade incelendiğinde öğretmenin içeriğe yönelik kullandığı *“Öğrenci performanslarından bir ölçme işlemi yapmayı düşünmüştüm. Bu şekilde yol izledim. Belirli bir yöntem kullanmadım. Konuşmalarından gözlemlemeye çalıştım.”* şeklinde cevabı sorgulamaya örnek teşkil etmektedir.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorulan mülakat sorularına öğretmen ağırlıklı olarak eleştirel alanda yansıtma alanına uygun ifadeler kullanmıştır. Aynı zamanda teknik alanda yansıtmadan da iki tane yansıtma yaptığı görülmektedir. Öğretmenin eleştirel alandaki cevaplarına bakıldığında yapılandırma ve yargıya varma kategorilerinde ifadeler kullandığı göze çarpmaktadır. Öğretmenin *“Akran değerlendirmeyi genelde kendi öğrencilerim arasında kullanmaya çalışıyorum. Ya da kendi meslektaşlarımla da yapmaya çalışıyorum... beni değerlendirmesini olumlu karşılıyorum.”* şeklinde ifadeleri yargıya vardığını göstermektedir.

Öğretmenin akran değerlendirmesindeki ifadeleri analiz edildiğinde soruların tamamına eleştirel düzeyde yansıtılarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eleştirel alandaki yansıtıcı ifadeler ağırlıklı olarak yargıya varma şeklindedir. Bunun yanı sıra yapılandırma ve öneri kategorilerine yönelik eleştirel yansıtıcı ifadelerde ortaya çıkmıştır. Öneri kategorisindeki yansıtma örnek olarak *“Sunumda kullandığım slayttın sonunda anketel faaliyetlerde bulunarak grup tartışması yapardım. Sonra da yaptıklarımı değerlendirirdim.”* şeklindeki yansıtma verilebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

YDOTÖ öğretmenlerinin yaptığı yansıtıcı düşünme etkinlikleri öğretmenleri, kendi inançlarını, bilgi ve birikimlerini; eleştirmiş ve onlara kendilerini sorgulamaları konusunda cesaret vermiştir. Öğretmenlerimiz ders planı yaparken de sınıfın seviye, sosyal- kültürel yapısını önemseyip dikkate almışlar, sınıfta öğrencilere kazandırmak istedikleri amaç ve kazanımlara uygun bir ders hazırlamaya çalışmışlardır.

Araştırmada, öğretmenler uygulamalar esnasında süreçleri değerlendirdikleri, bir sonraki dersin planlamasına yönelik kararlar aldıkları, hatalarını, eksikliklerini fark edip düzeltmeye çalıştıkları, kendilerini tarafsız bir şekilde eleştirme fırsatı buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlere yapılan bu yansıtıcı günlük uygulaması ile öğretmenlik becerilerinin arttığını, kendileri ile ilgili farkındalık oluşturmaya başladıkları, dersin başlangıcından sonucuna kadar yaptıkları her şeyi

sorgulama, yapılandırma, karşılaştırma ve değerlendirme fırsatı buldukları sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada yaptığımız mikro öğretim ile öğretmenlerin dersleri video ile kayıt altına alınmıştır. Bu videoların incelenmesi öğretmenlerin yansıtıcı düşünmesine katkı sağlamıştır. Öğretmenler sınıfta kendilerinin o anda göremedikleri hatalarını görmüş, sınıf içi düzendeki eksikliklerini fark etmişlerdir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler üzerinde yaptığımız akran değerlendirmesi ile öğretmenler birbirlerine yapıcı eleştiriler getirmişlerdir. Yapılan eleştirilerde öğretmenler akranlarının ders sürecinde yaptıkları hataları söylemiş ve bunların çözümünde yapılması gerekenleri önermişlerdir. Öğretmenin öğretim sürecinin değerlendirme aşamasındaki gelişiminin ortaya konulması amaçlandığı bu çalışmada elde edilen sonuçlara yönelik aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler, kendi derslerinin kayıt altına alındığı video kayıtlarını izlerken kullandıkları öğretim ilke ve yöntemlerini, hedef-içeriğini, öğretim materyaller ve tasarımlarını, ölçme ve değerlendirme yöntemlerini, görmektedirler. Bu videolar yeni başlayan öğretmenlerimizin gelişiminde de büyük katkı sağlayacağı ortadadır. Bu yüzden mikro öğretim uygulamalarına sıklıkla yer verilmelidir.

- Yansıtıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesinde birden fazla aracın kullanılması gerekmektedir. Yansıtıcı günlük, öz değerlendirme, akran değerlendirme, ders planı, mikro öğretim, video kayıtları, mülakat ve geribildirimler burada etki gösterebilir. Düşünme alışkanlığı kazandırılması açısından bu uygulamaların dersin en başından başlanmalı ve alışkanlık haline getirilmelidir.

- Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerinin; düşüncelerinin, tutumlarının, hal ve hareketlerinin gelişmesini görmek için yabancı dil olarak Türkçe öğreten sertifika programlarına, yansıtıcı günlük, öz değerlendirme, akran değerlendirme, ders planı, mikro öğretim, video kayıtları, mülakat, SWOT analizi, öğretmen öğrenme soruları eklenmelidir.

Kaynakça

- Alp, S. & Taşkın, Ş.Ç. (2007). Eğitimde yansıtıcı düşüncenin önemi ve yansıtıcı düşünceyi geliştirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 178, 311-320.
- Bilgin, N. (2014). *Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnekler çalışmaları*. Ankara: Siyasal.
- Dervent, F. (2012). *Yansıtıcı düşünmenin beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki uygulamalarına etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Dolapçıoğlu, S.D. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme düzeylerinin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi kuramsal ve pratik bilgiler*. Ankara: Siyasal.

- Johnson, B. & Christensen, L. (2014). *Eğitim araştırmaları* (Çev. Ed. S.B. Demir), Ankara: Eğiten Kitap.
- Merriam, S.B. (2013). *Nitel araştırma-desen ve uygulama için bir rehber-Qualitative research a guide to desing and implemmentation*. (Çev. Ed. S. Turan,). Ankara: Nobel.
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (2015). *Nitel veri analizi*. (Çev. S. Akbaba Altun ve A. Ersoy) Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2010). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve bu alan için öğretmen yetiştirme nin önemi ve gereği*. Marmaris: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Öğretmenliği Çalıştay Kitabı.
- Rodgers, C. (2002). Definingreflection: anotherlook at johndewey ve reflectivethinking. *Teacher College Record*. 104(4), 842–886.
- Taggart, G.L. & Wilson, A.P. (2005). *Promoting reflective thinking in teachers: 50 action strategies*. California: Corwin Press.
- Yeşilbursa, A. (2011). Reflection at theinterface of theoryandpractice: An analysis of preservice English languageteachers' writtenreflections. *AustralianJournal of TeacherEducation*, 36, 104-116.
- YÖK, (2007). www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/aciklama_programlar/aa7bd091-9328-4df7-aafa-2b99edb6872f adresinden 17.02.2016 tarihinde edinilmiştir.

Extended Abstract

In the process of teaching Turkish as a foreign language, it is thought that having sufficient knowledge of specific structures of Turkish language is very important for Turkish teachers. It can be stated that Turkish or Turkish language and literature education department graduates are more competent than graduates of foreign language teaching department of education faculties in teaching Turkish to foreigners. However, there are some shortcomings in the context of these graduates' teaching Turkish to foreigners because they are trained to teach Turkish to whose native language is Turkish. Therefore, it is considered that it would be useful to train teachers through separate departments in order to provide specialization in teaching Turkish to foreigners.

This research, designed to teach the reflective thinking to a teacher who teaches Turkish as a foreign language, to help his/her professional development and to show the development of the reflective thinking in the evaluation phase of the teaching, was designed as an action research because of the nature of the situation examined. Action research is described in many different forms in the literature. Action research is a systematic research process in which teacher is also researchers in order to learn how to learn better, how to teach and how their schools work (Mills, 2003).

In qualitative research, the researcher firstly decides what to do and who will be investigated in his/her research. The universe and events are determined by proposed or developed research. Generally, the criteria or qualifications of the individuals to be

included in the experimental group are determined. These criteria are used to distinguish who is to be included in the study and who is not to be included. After these criteria are determined, the researcher starts to create experimental group (Johnson and Christensen, 2014, p.235).

In current research, criteria will be developed by the researcher. The criteria in this study are that the teacher works in TÖMER and teaches Turkish as a foreign language at A level. In this context, the study group of the research is formed by a teacher who teaches Turkish to foreigners in İstanbul Aydın University TÖMER. The name of the teachers will not be stated who are participated in the research and the teacher ise numbered as Ö1. Another important criterion is that the teachers are volunteers to participate in the research. The teacher's willingness to contribute to the research was an important criterion for their involvement in the study group. In summary, the sampling method used in the research, based on the above mentioned theoretical information, is a purposive sampling of non-selective sampling methods. Critical sampling method was used in the research.

Data collection tools' validity is provided through 2 expert academics' opinions, who study in the field of reflective thinking. The questions in the data collection tools were also confirmed by the experts' opinions that these questions are related with reflective thinking. In other words, all questions are suitable to measure intended gains. Regardless of the research group, questions were asked to ten teachers to verify the understanding and clearness of the questions and to provide reliability. Questions were rewritten which were difficult to understand,.

In the analysis of the data obtained from the measurement tools, the content analysis method was used. As a matter of fact, content analysis is an analysis method that historians and litterateurs use for document analysis (Merriam, 2013, p.144). In this context, the documents for this research are teachers' responses to the questions of measurement tools. In content analysis, homogeneous data are categorized as concepts and themes. Some processes are carried out in content analysis (Yıldırım and Şimşek, 2013, p.259). The main processes of content analysis are as follows:

- i) Diagnosing the problem: Determining the research question / purpose and formulating the assumptions,
- ii) Creating a category system: Identifying categories and determining encoding rules,
- iii) Identifying measurement units: Defining the units of coding and analysis and determining the sampling method (Gökçe, 2006, p.51).

Reflective thinking activities that are held by TTAFL (Teaching Turkish as a foreign language) teachers, made them to criticize their own beliefs and knowledge; and encouraged them to question themselves. When our teachers prepared the course plan, they took into consideration the level and social-cultural structure of the students

as well as they tried to prepare a lesson in the classroom in accordance with the aims and achievements they wanted to students gain.

In the research, it was concluded that the teacher evaluated the processes during the practices, made decisions about planning of the next lesson, realized their mistakes and tried to correct these mistakes, and found an opportunity to criticize themselves objectively. It has been concluded that teachers who teach Turkish as a foreign language have increased their teaching skills, they have started to raise awareness about themselves and they had the opportunity to question, construct, compare and evaluate everything they did from the beginning to the end of the lesson through reflective diary practice. The micro teaching and the teachers' lessons were recorded through video. Examination of these videos contributed to the reflective thinking of teachers. Teachers have noticed the errors that they didn't notice in the classroom at that time and they have noticed their shortcomings in the classroom. Teachers criticized constructively each other with the peer assessment which was administered on teachers who teach Turkish as foreign language. The teachers have told their peers about the mistakes they made during the teaching process and made suggestions about what should be done for solution of those mistakes in peer assessment. The following recommendations were made for the results obtained in this study, which aims to reveal the development of the teacher's teaching process in the evaluation phase.